

LEJLA EMINI, UZOR MLADIH ROMKINJA

Aktivizmom protiv diskriminacije

Lejla ne dozvoljava da je spriječe ni predrasude o Romima ni tradicionalizam Roma. „Danas mnogi mladi ljudi uz Lejlinu podršku vide šansu i nalaze vjeru da će dani pred njima biti prepuni mogućnosti za razvoj”, kaže Dijana Uljarević, programska menadžerka NVO Forum MNE

O ako sam zbog nedostatka novca u jednom trenutku bila prinuđena da napustim školu, nijesam prestala da vjerujem i sanjam da ću jednom završiti srednju školu, sama zarađivati i biti uspješna”, priča za *Monitor* **Lejla Emini**, šesnaestogodišnja Romkinja, koja već aktivno radi u civilnom sektoru. Lejla se pri tom oprobala i u izradi nakita, a prva je Romkinja koja je nedavno nastupila na modnoj reviji kao manekenka.

Lejla Emini ne dozvoljava da je neko ili nešto spriječi na njenom putu. Ni stereotipi i predrasude o Romima koje su zastupljene u Crnoj Gori, ni negativne strane tradicionalizma Roma. „Aktivizam, vjera i rad na sebi najjače su oružje na putu ka ostvarivanju svojih ciljeva”, kaže ona za *Monitor*.

Lejla stanuje u izbjegličkom Kampu na Koniku, gdje boravi većina izbjeglih Roma i Egipćana koji su uslijed ratnih dešavanja na Kosovu 1999. godine. naselili crnogorsko podneblje. Rijetka je među tamošnjim djevojkama koje su uspjele da završi osnovnu školu i nastavi da se obrazuje i usavršava.

Lejlina želja za učenjem uz brojne prepreke dovela ju je da već bude angažovana u NVO *Juventas* kao asistentkinja na projektu *Program pomoći za integraciju i povratak RAE i drugih I/RL-a koji žive u naselju Konik* koji se sprovodi u Podgorici, a koji za cilj ima veću integraciju RE IRL(Interno raseljena lica) u Crnoj Gori.

„Moja uloga na ovom projektu je uspostavljanje dobre saradnje između stanovnika izbjegličkog kampa Konik i implementatora projekta”, objasnila je Lejla.

Nakon što je završila šesti razred OŠ Božidar Vuković Podgoričanin na Koniku Lejla je bila prinuđena da napusti školu. Dvogodišnja pauza u učenju za nju nije bila prepreka da nastavi školovanje. „Odlučila sam da vanredno završim osnovnu školu i uspjela. Podršku mi je pružio Crveni krst Crne Gore koji je pokrio troškove plaćanja školarine.“

Iako nije mogla da se dalje uključi u zvanični obrazovni sistem, Lejla je odlučila da znanje traži na drugim adresama. „Imala sam 12 godina kada sam čula da neka nevladina organizacija organizuje radionice i da je to način da nastavim da učim. Nakon prve radionice zavljela sam taj vid obrazovanja, jer tu sam se družila, a u isto vrijeme i učila”.

Ona smatra da su mladi nedovoljno aktivni u zajednici kako bi promijenili negativnu stranu tradicije i običaja. „Najveći problem mojih vršnjakinja i vršnjaka je nedostatak komunikacije sa roditeljima. Ja sam imala tu sreću što me moja porodica podržava u svemu”. Sa radošću kaže da je njena porodica ponosna na nju.

„Trudim se da moje sunarodnike motivišem da krenu mojim stopama i da razbiju predrasude koje kruže o romskoj populaciji” objašnjava ova mlada ambiciozna Romkinja. „Svjesna sam da nas naša tradicija

i uslovi u kojima živimo spriječavaju da napredujemo i razvijemo se u neku normalnu zajednicu, ali treba da se borimo za taj cilj”, kaže Lejla.

Iz Forum-Mladi i neformalna edukacija (MNE) samo riječi hvale za Lejlu koja je godinama bila polaznica njihovih programa. „Od samog početka pokazivala je visok stepen posvećenosti radu na sebi, veliku empatiju prema drugima i neskrivenu želju da svoja znanja podijeli. Učestvovala je u kreativnim radionicama, javnim događajima, aktivnostima omladinskog kluba

Lejlina želja za učenjem uz brojne prepreke dovela ju je dotle da već sa 16 godina bude i angažovana u NVO *Juventas* kao asistentkinja na projektu koji za cilj ima veću integraciju interno raseljenih lica u Crnoj Gori. „Aktivizam, vjera i rad na sebi najjače su oružje na putu ka ostvarivanju svojih ciljeva”, kaže Lejla za Monitor

i ljetnim kampovima”, kažu u Forumu.

„Danas mnogi mladi ljudi uz Lejlinu podršku vide šansu, perspektivu i nalaže vjeru da će dani pred njima biti prepuni mogućnosti za razvoj i napredak”, navela je **Dijana Uljarević**, programska menadžerka NVO Forum MNE.

Neformalno obrazovanje koje je Lejla godinama sticala kao polaznica mnogih kurseva, ali i učesnica i volonterka mnogih projekata koje su organizovale nevladine organizacije u Crnoj Gori među kojih posebno izdvaja Forum MNE mnogo su doprinijeli njenom usavršavanju. Posebno znanju o ljudskim pravima, toleranciji, poštovanju različitosti, rješavanju sukoba ali i o komunikaciji.

Ta znanja i vještine su joj pomogle u odrastanju i prilagođavanju društvu.

„Iako je Lejla dosta mlada, smatrali smo da je jako važno da i Romkinje budu radno angažovane i da rade na svom obrazovanju i usavršavanju, zbog čega smo je i zaposlili. Lejla je u potpunosti opravdala dato povjerenje, pa vjerujemo da će se naša saradnja nastaviti i u budućnosti”, kaže **Marija Stajović**, koordinatorka omladinskog programa NVO *Juventas*.

Osim angažmana u NVO-u *Juventas*, Lejla je i bila učesnica na kursu izrade ručnog nakita, koje Njemačka međunarodna organizacija *Hilfe zur Selbsthilfe* (HELP) sprovodi u sklopu projekta *Program pomoći za integraciju i povratak RAE i drugih I/RL-a koji žive u naselju Konik*’.

Lejla se istakla svojim talentom za izradu nakita što je i preporučilo da potom dobije i grant za samozapošljavanje.

„U okviru tog projekta je poznata modna kreatorica, dizajnerka i novinarka **Seka Martinović** volonterski kroz više sesija radila sa osobama koje su dobile grantove”, kažu u HELP-u. „Lejlin prirodan šarm i mladalačka veselost glavni su, 'krivac' da je Seka Martinović kao manekenku potom pozove i na svoj modni šou. Lejla je tako postala prva Romkinja na ovim prostorima koja je kao manekenka nastupila na nekoj reviji”.

Zakoračila je na modnu pistu, u prelijepoj haljini i ukrašena nakitom koji je sama izradila uz neskrivene simpatije svih koji su prisustvovali ovom događaju.

„Lejli želi da se na prvom mjestu obrazuje, bude samostalna u privređivanju i u budućnosti sretna partnera koji je ohrabriti da nastavi stazama uspjeha kojim je počela sigurnim koracima na modnoj reviji. Seke Martinović, kao prva Romkinja manekenka” naveli su iz HELP-a.

Prepreka za Lejlu nema.

Serdan BAFTIJARI

ERSTE Stiftung

*Fellowship for Journalist of Roma/Ashkali/Egyptian Origin 2014-2015
This project has been supported by ERSTE Foundation*